

The graphic features a large, light blue gear with a white center, positioned in the upper right. Overlapping the gear are several green leaves of varying shades, some with detailed vein patterns. A thick green stem curves from the bottom left towards the center. The overall design is clean and modern, symbolizing industry and nature.

Fremskridt og fællesskab

FOAs vækststudspil

Ny vækst for alle

Politiske partier og interesseorganisationer er ved at falde over hinanden med vækstudspil og ideer til, hvordan vi får Danmark tilbage på sporet igen efter finanskrisen.

Men de fremlagte vækstforslag fokuserer alle over én kam på løsninger i den private sektor og overser det enorme potentiale, der findes i den offentlige sektor.

Den offentlige og private sektor hænger uløseligt sammen. Hvis Danmark bare satser på en stor privat sektor, så vil tingene falde fra hinanden. En dårligere offentlig sektor vil fjerne arbejdskraft fra den private sektor. Hvis ikke man kan få passet sine børn, så passer familien dem jo selv og bidrager ikke til væksten.

Fremskridtet kommer ikke, hvis vi bliver ved med kun at satse på de traditionelle økonomiske vækstværktøjer.

Det gør det til gengæld, hvis vi også satser på livskvalitet, lighed og tillid. Det skal – sammen med økonomisk vækst – være grundstenene for fremtidens vækst og fremskridt.

En ny vækstpolitik skal tage afsæt i, hvad der kommer alle danskere til gode, og den skal opsætte mål for kommende generationer.

Livskvalitet og tillid giver fremskridt

Vækst i livskvalitet skal indgå som en indikator for, hvordan fremskridt måles. Målingen af livskvalitet skal ikke erstatte betydningen af økonomisk vækst, men livskvalitet skal tænkes ind som et pejlemærke for fremskridt.

Eksistensen af fysiske ressourcer er afgørende for opretholdelsen af en vis levestandard og indkomst og vækst i BNP spiller afgjort en rolle. Men målingen udgør ikke en fyldestgørende indikator for sociale fremskridt.

En vækstkommission bør tage stilling og komme med forslag til, hvilke betingelser ressourcerne skaber for befolkningens fremtidige livskvalitet.

Tillid er også afgørende for fremtidens vækst. I dag bruges mange ressourcer på at udvikle systemer, måle, beregne og kontrollere. Disse ressourcer kunne bruges mere effektivt. Der er behov for en ny måde at tænke ledelse på. Målet er at give ledere og medarbejdere handlerum til deres arbejde og en tro på, at de både kan og vil træffe ansvarsfulde beslutninger. Fra kontrol til tillidsfuld velfærdsledelse.

Fremtidens vækst skal bygge på langt større tillid til de offentligt ansatte. Der er behov for at frigøre de menneskelige ressourcer, som eksisterer i den offentlige sektor og motivere medarbejdere til at levere kvalitet frem for et ensidigt fokus på udgifter og dokumentation.

Lighed skaber fremskridt

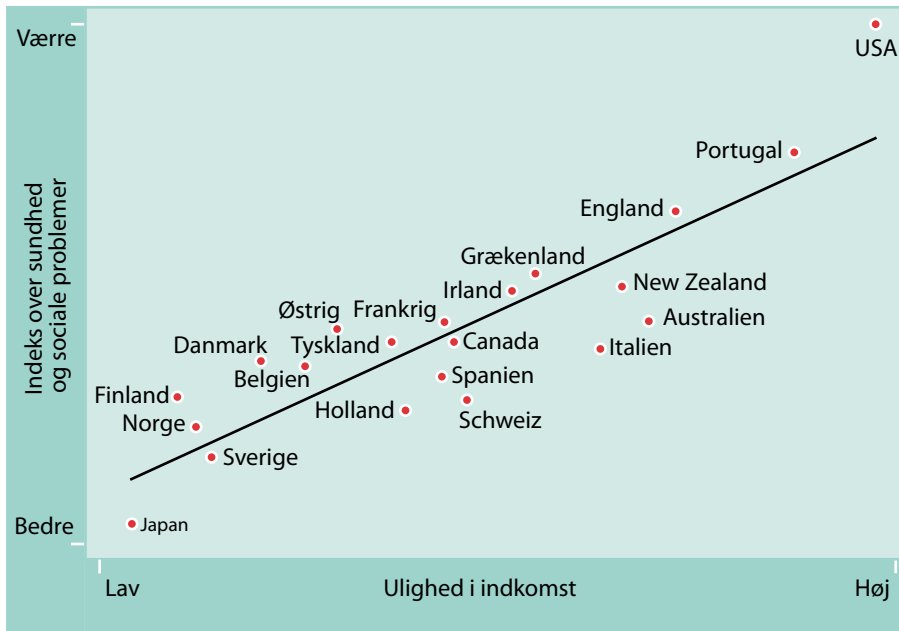
Vi har brug for et stærkt velfærdssamfund, hvor alle har lige muligheder for at bidrage til fremskridt og udvikling.

Der findes en stabil sammenhæng mellem lighed og fremskridt i samfund. Samfund med stor økonomisk lighed har fx færre sociale problemer, bedre muligheder for at bryde social arv, højere uddannelsesniveau, mindre kriminalitet og en bedre sundhedstilstand. Lighed skal være en selvstændig målsætning, og den skal tænkes ind i fremtidens vækst.

FOA mener, at social og økonomisk lighed skal være grundstenene i fremtidens vækstpolitik, der har fokus på livskvalitet.

Offentlig sektor er forudsætningen for vækst

Der er i de seneste år opstået den misforståelse, at velfærdssamfundet og især den offentlige sektor ses som en økonomisk byrde for samfun-

Kilde: Richard Wilkinson & Kate Pickett, *The Spirit level*

det. Det forholder sig lige omvendt. Den offentlige sektors opgaveløsning er en forudsætning for ny vækst i det private erhvervsliv. Virksomhederne har brug for skattefinansieret velfærd. For motorveje, for gode pasningsmuligheder til børnene, for en folkeskole af høj kvalitet, for en kompetent erhvervs- og voksenuddannelse, for forskning og innovation på højt niveau, for et effektivt sundhedsvæsen og for en velfungerende ældrepleje.

Derfor er det en alt for kortsigtet strategi at spare på de offentlige udgifter. Nulvæksten i det offentlige skal stoppes med det samme.

Investeringer i det offentlige kommer mange gange igen og al erfaring viser, at pengene er godt placeret i offentlige investeringer.

I 6 ud af 8 år er produktiviteten vokset i den offentlige sektor. Det

samme gælder i den private sektor. Men produktivitetsvæksten har i gennemsnit været højest i det offentlige¹. Myten om, at den offentlige sektor er træg og ineffektiv kan altså punkteres. Og vi kan roligt satse på øgede offentlige investeringer.

Skattelettelserne bør trækkes tilbage og i stedet anvendes til en kick-start af den offentlige sektor.

De investeringer, det offentlige i forvejen har tænkt sig at gennemføre, bør fremrykkes.

Investeringer i udviklingen af en dynamisk offentlig sektor skal være grundlaget for ny vækst.

Offentlige investeringer skaber flest job

Havde regeringen valgt at investere de penge den har brugt på skattelettelser hvert år i offentlige investeringer, så kunne det have generet mellem 50.000 - 75.000 jobs alene i 2010, eller 100.000 rene offentlige jobs. Skattelettelserne giver i stedet omkring 10.000 jobs.

Kilde: FOAs beregning på baggrund af AE's modelberegninger

FOA ønsker et opgør med den gængse opfattelse af, at konkurrenceudsættelse af serviceydelser pr. automatik er en fordel.

Der skal ikke længere være et mål om, at en vis procentdel af den offentlige sektor skal konkurrenceudsættes. Det skal i stedet være op til kommunen selv at beslutte, hvordan opgaven skal løses.

Det er ikke rimeligt at konkurrere på løn, arbejdsvilkår og faglighed.

Uanset om det er offentlig eller privat, så skal der være fokus på kerneopgaverne, medarbejdere og borgere.

Hvis der både er private og offentlige leverandører til at løse opgaver, som for eksempel hjemmeplejen, så skal det være på lige vilkår. Det vil

¹ 2001-2008. Tjenesteydende markedsræssige erhverv sammenlignet med offentlige erhverv.

sige, at de offentlige leverandører for eksempel også skal have mulighed for at tilbyde tilkøbsydelse, hvis de private har den mulighed.

FOAs forslag til fremskridt og vækst

Det nuværende syn på vækst er for snævert defineret. Vi skal i stedet se vækst i en bredere forstand, så vi ser på livskvalitet, lighed og tillid sammen med økonomisk vækst.

FOA foreslår derfor:

■ **National vækstkommission**

Der skal nedsættes en national vækstkommission, der bygger på nye og bredere principper for målingen af fremskridt i Danmark. Vækstkommissionen skal fokusere på disse forhold:

- Betydningen af fremskridt og livskvalitet i forhold til økonomisk vækst
- Udvikling af helhedsindikatorer for velstand, der inddrager både økonomiske, sociale og økologiske kriterier
- Forholdet mellem vækst, ressourceforbrug og tekniske fremskridt
- Bæredygtig og miljørigtig udvikling
- Fokus på arbejdsmiljø, forbrugeradfærd og livsstil
- Udviklingen af velfærd på verdensmarkedet – kan vores velfærd afsættes andre steder i verden?

Der er nogle oplagte værktøjer, der kan bruges, når der skal skabes ny vækst. Et fleksibelt arbejdsmarked er fx afgørende for vækst. Og investeringer i et godt arbejdsmiljø giver også vækst samtidig med at det bidrager til at holde medarbejderne i form til flere år på arbejdsmarkedet.

Det fleksible arbejdsmarked

Arbejdsmarkedet er ikke fleksibelt nok og matcher ikke de nuværende og fremtidige behov for beskæftigelse. Der er behov for, at ansatte i langt højere grad selv kan bestemme over deres arbejdstid både på kort og lang sigt, og der er behov for at gøre det meget mere attraktivt for de ældre medarbejdere at blive længere på arbejdsmarkedet.

FOA foreslår derfor:

■ **En arbejdstidsreform**

Der bør gennemføres en arbejdstidsreform, som giver medarbejderne langt større indflydelse på arbejdstiden, komme- og gåtider og større fleksibilitet for den enkelte. Samtidig skal der indføres en reel ret til fuld tid, og arbejdsgiverne skal forpligtes til i højere grad at slå flere stillinger op på fuld tid.

■ **En tilbagetrækningsreform**

Der bør gennemføres en tilbagetrækningsreform, som blandt andet indeholder seniorjobs med mindre arbejdsbelastning og uden tab af pensionsrettigheder. Det skal være muligt at trække sig tilbage på en mere fleksibel måde end i dag, og der skal indføres flere seniorordninger.

■ **En ledelses- og indflydelsesreform**

Der skal være større plads til de ansattes faglige skøn. De ansatte skal have større mulighed for selv at tilrettelægge arbejdet og drøfte det med borgerne. Der bør indføres en årlig kontrol- og dokumentationsdrøftelse i MED-udvalgene under overskriften "forsvar eller fjern". Er der nogle unødvendige procedurer, så skal de kunne fjernes, hvis de ikke kan forsvares.

■ **Flere indvandrere på arbejdsmarkedet**

Den offentlige sektor bør afspejle samfundet og bør derfor have lige så stor en andel indvandrere, som der er i samfundet. Der bør sættes et mål op for flere indvandrere på arbejdsmarkedet hvert år.

Et fleksibelt arbejdsliv

Det er lettere at få hverdagen til at gå op, hvis man som ansat har indflydelse på, hvornår man møder, og hvornår man får fri. 17 procent af FOAs medlemmer siger, at en mere fleksibel arbejdstid kunne få dem til at arbejde flere timer.

Kilde: FOA, nov. 2010 Det siger medlemmerne af FOA om arbejdstid.

Uddannelse giver vækst

Danmark skal konkurrere på viden, kvalitet og udvikling. Fremtidens arbejdsmarked får brug for flere med en kompetencegivende uddannelse.

Uddannelse bidrager til livskvalitet for den enkelte, ligesom det bidrager til vækst og velstand i samfundet.

FOA foreslår derfor:

■ ***Alle unge skal sikres en erhvervskompetencegivende uddannelse***

Der skal oprettes det nødvendige antal praktikpladser og en tilstrækkelig dimensionering på erhvervsuddannelserne til de offentlige velfærdsområder.

■ ***Voksne ufaglærte skal kunne blive faglærte***

Voksne ufaglærte skal kunne uddannes til faglært niveau med hensynstagen til deres aktuelle kompetencer. Adgangen til voksenelevløv for elever over 25 år skal lettes ved at kravet om et års relevant beskæftigelse fjernes.

■ ***Alle skal kunne efter- og videreuddanne sig***

MUS-samtaler skal afholdes årligt og de skal danne rammen om skriftlige aftaler om kompetenceudvikling. En kompetenceudviklingsplan skal mindst indeholde en uddannelsesaktivitet årligt.

■ *Vilkårene for deltagelse i efter- og videreuddannelse skal forbedres*

VEU-godtgørelsessatserne skal bringes tilbage til det tidligere niveau – svarende til højeste dagpengesats og støtteperioden for SVU til videregående voksen- og efteruddannelse skal forlænges fra de nu reducerede 40 uger til minimum 52 uger og for almen voksenuddannelse sættes tiden op til minimum 80 uger.

Uddannelse betaler sig

Erhvervsuddannede tjener over et helt liv i gennemsnit næsten 2,5 millioner kroner mere hjem til samfundet end ufaglærte – selv når omkostningerne til uddannelsen er trukket fra.

Medarbejdere skaber velfærdsinnovation

Medarbejderne i den offentlige sektor skal være med til at udvikle nye arbejdsgange og smartere teknologiske løsninger. De fleste og bedste ideer til løsninger af hverdagens problemer kommer fra dem, der har problemerne tæt inde på kroppen – altså medarbejderne. Det bør ske i et tættere samarbejde med producenterne.

FOA foreslår derfor:

■ *Medarbejderens muligheder for at deltage i innovation skal styrkes*

MED-strukturen kan anvendes som innovationsafsæt. Medarbejdere med speciel interesse for innovation og udvikling kan få en særlig rolle med at opsamle gode ideer og erfaringer fra kollegerne.

■ *Der skal etableres en national innovationsbank og idéklinikker*

Innovationsbanken skal hjælpe private virksomheder og offentlige ar-

bejdspladser med at finde hinanden i et samarbejde omkring udvikling af velfærdsteknologier.

Der bør etableres idéklinikker på større arbejdspladser som på Aalborg sygehus.

Der skal generelt etableres ligeværdige samarbejder mellem private virksomheder og offentlige arbejdspladser.

Idéklinikken og testcenter

Idéklinikken på Aalborg sygehus arbejder ud fra medarbejderens ideer omkring opfindelser eller løsninger på problemer. Idéklinikken kobler en eventuel samarbejdspartner på.

I Region Syddanmark kan medarbejdere skrive deres gode ideer til nye arbejdsgange og teknologier på hjemmesiden www.INVIA.nu, hvor et panel vurderer forslagene. Og på centret for brugerreven innovation, "G10", kan medarbejdere og borgere afprøve nye ideer og arbejdsgange, inden de føres ud i livet.

Sygdomsforebyggelse betaler sig

I Danmark lever vi ikke lige så længe som i de lande, vi normalt sammenligner os med. Og sundheden er ulige fordelt i Danmark. Dem, der tjener bedst og har den længste uddannelse, lever længere og overlever længere efter sygdomsforløb end dem med den laveste indkomst og de korteste uddannelser.

Sygdom og sygefravær koster Danmark dyrt i tabte arbejdstimer, forsørgelse og behandling. Men det rammer også den enkeltes livskvalitet. Og det er med til at skabe ulighed i samfundet. En ulighed der svækker mulighederne for vækst og velfærd.

FOA foreslår derfor:

■ *Sund mad i dagtilbud, på skoler og til ældre og syge*

Der skal arbejdes på at udvikle sund mad til dagtilbud, skoler, ældre, syge – også for personalet og i kantiner. Der skal være gratis madordninger i daginstitutioner og folkeskoler.

■ *Mere motion til alle*

Der skal indføres en times motion i skolen hver dag og der skal være sundhedsformidlere på arbejdspladserne.

■ *Helbredstjek til udsatte*

Der skal sættes ind med målrettede helbredstjek af udsatte personer på arbejdsmarkedet og i samfundet.

■ *Mere forebyggelse*

Kommunerne skal have et større økonomisk ansvar og dermed incitament til at gøre noget for sundheden lokalt. Der skal omprioriteres midler til forebyggelse, så kommunerne får et større økonomisk ansvar.

Forebyggelse betaler sig

Det har Sundhedsprojekt Ebeltoft blandt andet vist. I en årrække fik en gruppe borgere i Ebeltoft tilbudt en helbredssamtale og en helbredsundersøgelse med fokus på motion, kost mv. En undersøgelse har dokumenteret, at det har givet længere levetid til dem der fik samtale og undersøgelse. Og samtidig blev udgiften til samtalen og undersøgelsen opvejet af færre udgifter til sundhed og mindre sygefravær.

Kilde: Sundhedsprojekt Ebeltoft og Dansk Sundhedsinstitut (DSI)

Et godt arbejdsmiljø giver vækst

Både samfunds-, virksomhedsøkonomisk og menneskeligt har vi ikke råd til at lade være med at investere i arbejdsmiljø. Et dårligt arbejdsmiljø er nemlig dyrt. Dårligt arbejdsmiljø giver højere sygefravær og flere arbejdsskader og erhvervs sygdomme. Derfor kan forbedringer i arbejdsmiljøet skabe mere vækst – både økonomisk og med hensyn til livskvalitet.

FOA foreslår derfor:

■ *Arbejdsmiljøregnskaber som et ledelsesværktøj*

Der bør udarbejdes et lettilgængeligt værktøj til arbejdsmiljøregnskaber. Topledelsen og økonomer bør efteruddannes i arbejdsmiljøøkonomi. Og der bør stilles krav om inddragelse af arbejdsmiljøøkonomiske beregninger i MED-systemers arbejde.

■ *Styrk ledernes arbejdsmiljøviden*

Der bør arbejdes med at oprette kompetencegivende efteruddannelse for ledere og andre medarbejdergrupper i bl.a. fysisk og psykisk arbejdsmiljø, social kapital og arbejdsmiljøøkonomi.

■ *Skab nem adgang til kvalificeret arbejdsmiljørådgivning*

Der bør etableres lokale/regionale centre, som matcher virksomhedernes behov for arbejdsmiljøvejledning og rådgivning samt rådgivning om tilbagevenden til arbejdet.

■ *Arbejdsmiljø skal indgå i alle uddannelser*

Arbejdsmiljø og undervisningsmiljø skal indgå i alle uddannelser.

■ *Arbejdsmiljøet skal blandt andet forbedres med velfærdsteknologi*

Velfærdsteknologi, jobudvidelse og jobvariation, og øget adgang til efteruddannelse og opkvalificering er flere af de oplagte muligheder for at reducere uligheden i sundheden.

Godt arbejdsmiljø betaler sig

Et plejecenter i København har nedbragt personalets sygefravær fra godt 15 dage om året til knapt 3 dage. Midlet var ændringer i arbejdsmiljøet. En større kulturændring har flyttet fokus, så alle medarbejdere i dag har mere ansvar og større fleksibilitet. Tillid og anerkendelse er blevet centrale begreber. Arbejdsglæden er vokset, og personalet og beboere oplever i dag færre konflikter.

Grøn energi giver vækst

I et samfund med fokus på vækst er det vigtigt, at vi sørger for, at de nye fremskridt sker på en bæredygtig måde, så vi ikke trækker tæppet væk under os selv i vores stræben efter et bedre liv.

Mange ting kan gøres smartere, så vi samtidig skåner miljøet. De bedste investeringer, der er sket i lang tid, er sket inden for miljøområdet. Det betaler sig både at tænke på miljøet og økonomien. Og medarbejderne har ideerne til, hvordan man kan spare på energien.

FOA foreslår derfor:

■ **Klimapakke**

Der bør oprettes en "Klimapakke", der giver mulighed for, at offentlige institutioner kan låne til klimavenlig renovering af bygninger – med eksempelvis tilbagebetaling afstemt i forhold til CO₂-besparelser og besparelser til lavere energiforbrug. Og der bør være statstilskud til energirigtige løsninger.

Der bør indføres krav om energi- og miljøvurderinger ved renoveringer og udskiftninger i offentlige bygninger.

■ **Medarbejdere og brugere skal inddrages ved alle renoveringer**

Brugere og medarbejdere skal inddrages, når der skal ændres i den

offentlige bygningsmasse. Det skal ske for at sikre brugervenlige klimaløsninger.

■ *Uddannelse a la klimaguide for øvrige medlemsgrupper*

Der bør udvikles uddannelse for offentligt ansatte, så alle har viden om, hvordan man kan påvirke energiforbruget i sit daglige arbejde.

■ *Kollektiv trafik*

Spiltdid på motorveje skal omsættes til prisnedslag på kollektiv trafik til gavn for miljøet. Investeringer i udbygning af kollektiv trafik vil ikke kun gavne ift. nedbringelse af CO₂-udslip – det vil også betyde, at langt færre timer spildes på at holde i kø.

Sparede på varmeregningen

Under en renovering af en skoles varmeanlæg fra damp til almindelig fjernvarme, benyttede skolen og den tekniske ejendomsleder lejligheden til at tænke grøn besparelse. Skolen valgte at forsøge at udnytte deres returvarme maksimalt inden for deres eget anlæg. Skolens tekniske ejendomsleder vurderer, at skolen har sparet omkring 20 procent på varmeregningen.

FOA
FAGOGARBEJDE

Stauings Plads 1-3
1790 København V

Tlf.: 46 97 26 26
www.foa.dk